

3. Курепін В. М., Курепін Д. В. Державне управління у сфері цивільного захисту та безпеки життєдіяльності в умовах реформування місцевого самоврядування та децентралізації влади. *Modern Economics*. 2020. № 19(2020). С. 94-100. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V19\(2020\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V19(2020)-16). URL: <http://dSPACE.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7419>.

*Науковий керівник – асистент Яблуновська К.О.
Миколаївський національний аграрний університет*

УДК 614.87.

ДЖЕРЕЛА ТЕХНОГЕННИХ НЕБЕЗПЕК ЯК ЕЛЕМЕНТ ТЕХНОСФЕРИ

Матвєєва Ляля Денисівна,
*здобувач вищої освіти спеціальності 141
«Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»,
Миколаївський національний аграрний університет*

В Україні щорічно виникають тисячі важких надзвичайних ситуацій техногенного характеру, внаслідок яких гине велика кількість людей, а матеріальні збитки сягають кількох мільярдів гривень. Нині в багатьох областях України у зв'язку з небезпечними аваріями і катастрофами обстановка характеризується як дуже складна [1]. Тенденція зростання кількості техногенних надзвичайних ситуацій, важкість їх наслідків змушують розглядати їх як серйозну загрозу безпеці окремої людини, суспільства та навколишньому середовищу, стабільності розвитку економіки країни.

Потужним техногенним процесом є виробнича діяльність людини на сучасному рівні науково-технічного прогресу й пов'язані із впливом на людину об'єктів матеріального оточення, їм створених. У зв'язку з використанням все більших енергетичних потужностей люди змушені концентрувати енергію на невеликих ділянках, причому найчастіше в межах міст та інших населених пунктів [2]. Внаслідок цього різко зросло забруднення навколишнього середовища, нищення лісів, опустелювання, все більше людей гине внаслідок аварій на підприємствах і транспорті.

Джерелами техногенних небезпек можуть бути [3]:

- транспортні засоби;
- технологічне встаткування;
- горючі, легкозаймісті й вибухонебезпечні речовини й матеріали;

- технологічні процеси, що відбуваються при підвищених тисках і температурах;
- електроенергія;
- хімічні речовини;
- різні види випромінювань (іонізуюче, електромагнітне, акустичне й ін.).

Разом з тим варто чітко усвідомити, що наявність джерела небезпеки ще не означає того, що людині або групі людей, що перебувають у межах техносфери, обов'язково повинен бути заподіяний який-небудь збиток або порушення стану його здоров'я. Наявність джерела небезпеки свідчить насамперед про існування або про можливість створення конкретної небезпечної ситуації, при реалізації якої можливе заподіяння збитку. Іншими словами, техногенні небезпеки, що виходять із вищезгаданих і інших техногенних джерел, можуть бути охарактеризовані насамперед як потенційні, для реалізації яких потрібний цілий ряд специфічних обставин і умов [4]. І тільки при наявності цих обставин і умов та або інша потенційна техногенна небезпека може реалізуватися, несучи вже конкретну погрозу здоров'ю й життю людини або сукупності людей, приводячи до матеріального збитку, руйнуванням, поломкам елементів виробничого середовища, або до збитку природного середовищу.

Під вражаючими факторами техногенних небезпек розуміються такі елементи й процеси техносфери, які за певних умов завдають шкоду як людям, так і системам життєзабезпечення людей, приводять до матеріального збитку. По своєму походженню, а також по виду енергії, який вони наділені й котру передають різним об'єктам при впливі на них, вражаючі фактори можуть бути:

- термічні – мають певний запас теплової енергії й аномальну температуру;
- електричні – характеризуються запасом електричної енергії;
- електромагнітні – характеризуються запасом енергії електромагнітних хвиль;
- ядерні – мають запас ядерної енергії (природні й штучні радіонукліди);
- хімічні – мають високу хімічну активність при впливі на тканині організму людини й речовини навколишнього середовища;
- психофізіологічні – їхня дія пов'язане з наявністю біоенергетичних полів, психофізіологічними особливостями людини;
- пасивно-активні – їхня дія проявляється за рахунок енергії людини;
- пасивні – впливають на людину опосередковано через деградацію властивостей об'єктів і матеріалів.

Отже, у процесі господарської діяльності людей нерідко виникають порушення (інколи навіть незворотні) рівноваги в компонентах середовища їх існування. Це безпосередньо або опосередковано впливає (чи може вплинути) на населення і середовище його існування, і призводить до негативних змін у їх відтворенні. Реально чи потенційно існуючу можливість негативного впливу на них, що може призвести до змін рівноваги їх складових компонентів із завданням їм шкоди, можна розглядати як категорію техногенних небезпек.

Список використаних джерел:

1. Курепін В. М., Курепін Д. В. Державне управління у сфері цивільного захисту та безпеки життєдіяльності в умовах реформування місцевого самоврядування та децентралізації влади. *Modern Economics*. 2020. № 19(2020). С. 94-100. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V19\(2020\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V19(2020)-16). URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7419>.

2. Курепін В. М. Альтернативні джерела енергії, як захід скорочення антропогенних викидів парникових газів у Миколаївській області / В. М. Курепін, В. С. Іваненко // Глобальні ризики у формуванні міжнародної екологічної безпеки. Збережемо джерело життя – воду! [Електронний ресурс] : тези доповідей здобувачів вищої освіти спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та інших учасників освітнього процесу за результатами тематичного «круглого столу» на обліково-фінансовому факультеті до Всесвітнього Дня водних ресурсів, м. Миколаїв, 22 квітня 2020 року. - Миколаїв : МНАУ, 2020. – С. 26-29.

URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7057>

3. Безпека життєдіяльності [Електронний ресурс] : метод. реком. з вивчення дисципліни та виконання індивідуальних завдань самостійної підготовки для студентів МНАУ денної форми навчання / уклад. В. М. Курепін, К. О. Яблуновська. - Електрон. текст. дані. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – 29 с.

URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6346>.

4. Яблуновська К.О. Формування екологічної компетентності засобами інтерактивних технологій/ К. О. Яблуновська // Інноваційні підходи до розвитку сучасної науки : XIV міжнародна науково-практична інтернет-конференція. – Дніпро, 2019. - С. 88.

URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6424>.

*Науковий керівник - старший викладач Курепін В.М.
Миколаївський національний аграрний університет*